

MIREIA MARGENAT

"Suposo que sóc un exhibicionista"

Fa quinze anys que es mou pels escenaris teatrals. Ramon Fontserè és un dels membres dels Joglars més conegut gràcies a la seva interpretació a 'Ubú president', on es transformava en Jordi Pujol, i, més recentment, a 'Dr. Floit i Mr. Pla'.

Ramon Fontserè va néixer a Torelló (Osona), com l'abat de Montserrat, però practica una altra mena de litúrgia, la teatral, amb l'esforç i la meticulositat d'un monjo que no fabrica aromes ni males consciències, sinó que, simplement, et fa retrobar aquells sentiments que edifiquen l'esperit crític. Fa quinze anys que està amb els Joglars, el grup més brillant i transgressor del teatre català. A més de ser un actor genial, té una habilitat colossal de mimetisme: va ser Jordi Pujol i ara és el Dr. Floit i Mr. Pla. Quan sigui gran, si ell vol, serà Pere Gimferrer.

—Creus que aquest país és esquizofrènic?

—Aquest país ha parit gent de diversa índole: ha

fotut un Dalí, un Pla, un Trueta..., però també hi ha gent com l'empresari Puigneró. De fet, amb la llengua sempre hi ha hagut aquest fenomen. Quan jo anava al col·legi, als "nacionales", sempre em feien parlar castellà, i ens fotien algun clatellot, si no ho fèiem. Quan arribava a casa parlava català. Si hagués arribat a casa i hagués dit: "hola, mamá", m'haurien donat doble ració de caldo.

—Per fer un Pla o un Pujol, tens un referent real, però, d'on surt el senyor Marull?

—És una amalgama d'empresaris. És un home d'origen humil que s'ha fet ell mateix i ha creat una fortuna, a base de treballar, d'enginy i d'astúcia. És un home obligat, en aquella època, a fer la gara-ga-

MIREIA MARGENAT

ra a Franco, però també amb mala consciència, cosa que li fa fer bones obres de cultura. Aquest tipus de gent van vetar que en Pla tingués el premi d'Honor de les Lletres Catalanes, eren els seus enemics.

—*I aquesta actitud de la burgesia catalana persisteix avui?*

—Jo em penso que sí, crec que encara ensumen una mica per damunt de l'espatlla. Encara tenen aquesta prepotència, sí. Es consideren una mena de salvadors de la pàtria.

—*I en què ho notes?*

—Jo sóc observador i, per exemple, veig que ara els faran el Liceu i que continuen mirant per damunt l'espatlla... Sempre hi seran. De tota manera, em penso que la burgesia d'aquest país és molt millor que no la burgesia extremeña. Aquí encara han fet coses bones.

—*S'han gastat els "quartos".*

—Exacte. Si comparem amb Extremadura, per exemple, aquí hi va haver la guerra dels remences que va ser molt important i allà encara hi són.

—*Però la va fer el poble...*

—Sí, cosa que demostra una certa inquietud; allà deuen anar encara "supercollats".

—*Has fet de Pujol i de Pla. Quin dels dos ha estat més difícil d'encarnar?*

—En Pujol és un home que no s'amaga gens als mitjans de comunicació. Al contrari, és rar el dia que no hi surt. Va ser molt fàcil. En Pla, en canvi, és mort. M'he basat en fotos i en el vídeo de l'entrevista de Soler Serrano. Amb tots dos, m'hi he divertit molt. Pujol, per a un actor, és extraordinari. Ell mateix és un gran actor. Pla és molt divertit i molt profund. A mi, m'agrada molt llegir Pla. Pujol és una font constant de gestos i moviments, va totalment desbocat.

—*I en Pujol, el vas arribar a conèixer personalment?*

—Sí, en tinc una anècdota. Jo feia el soldat a Almeria, a la banda de música. En un permís vaig a anar a Granada a visitar l'Alhambra, i en aquell moment Jordi Pujol era allà amb la dona i uns senyors. Et parlo del 1979-80, encara no era president. Ens hi vam acostar. "Senyor Pujol, som uns nois catalans". "Ah, està bé [l'imita], està bé". "És veritat això que diuen que s'escurçarà el servei?", li vam preguntar. "Això va per llarg, nois, això va per llarg, nois...", d'on sou?" "Jo sóc de Torelló". "Carai!, molt bé, molt bé, adéu-siau, nois". I així va ser. És clar que aleshores jo no sabia que un dia faria d'ell.

—*Després de tantes representacions fent uns per-*

sonatges així, la cosa deu convertir-se en una obsessió. Hi somnies, en ells?

—Encara no hi he arribat. Encara no sóc el doctor Jekyll... Però fem tantes representacions —perquè vivim dels bolos—, que quan et diuen que s'ha acabat és un gran alliberament. Fer personatges d'aquests és com si t'enviessin a galeres i de cop, quan s'acaba, és com si prescrivís la condemna. Aleshores el teu cos i la teva ment tenen com un rebuig del personatge, ja no t'atreu, n'estàs embafat.

—*I és tan senzill alliberar-se del personatge?*

—Passem un període de desintoxicació, com les quarantenes dels astronautes. Passem un parell de setmanes en què l'Albert ens fa fer coses totalment diferents. I va molt bé per a desempallegar-te'n.

—*Vas veure el Pla de Flotats?*

—No, no..., jo vaig poc al teatre. Tot i que, un dia, fent zapping per la televisió, el vaig veure. Flotats

feia un recitat. La prosa de Pla és tan collonuda que tan sols recitada ja funciona.

—*Per què teniu aquesta fixació amb Montserrat i els monjos?*

—És veritat que hi ha hagut gent que ha deixat la fortuna a Montserrat. No ens inventem res. La Tecla Sala, per exemple. A Pla, no li agradava Montserrat, ell era partidari de Poblet. Deia que no es podia entendre Castella sense l'Escorial, París sense Versalles i Catalunya sense Poblet. No ens inventem res. Suposo que els monjos de Montserrat són gent que accepten les crítiques. Bé ho han de ser, segons la seva creença.

—*Han vingut a veure l'obra?*

—Em sembla que no.

—*En coneixes algun, de monjo?*

—Home! El pare abat de Montserrat és de Torelló, és del meu poble, en Bardolest...

—*I el coneixes?*

—A ell, no, però a casa seva em sembla que venien roba interior femenina.

—*Dels personatges que hi ha a l'actualitat catalana, quin t'agradaria interpretar?*

—A mi, un paio que em fa molta gràcia és en Pere Gimferrer.

—*Per què t'agrada tant?*

—Quan feia l'Ubú, jo vivia en un hotel on ell venia sempre a dinar. Jo, cada dia, a les dues del migdia, m'esperava per veure'l travessar el "hall". Hi havia una porta giratòria [s'aixeca i l'imita], ell arribava amb el barret, saludava, començava a caminar d'aquella manera i s'anava traient coses, com si fes un *strep-tease*... Travessava el "hall" de banda a banda, com si fos un escenari. Fantàstic! Era extraordinari. Això és teatre. És un personatge.

"Hi hauria d'haver més grups que recuperessin la funció transgressora del teatre, d'anar contra el poder, de ser mosques colloneres, de fer una mica allò mateix que feia Molière, o Shakespeare, o Aristòfanes."

MIREIA MARGENAT

—*I en quina obra podria aparèixer un personatge com en Pere Gimferrer?*

—Home..., ell és de la Reial Acadèmia, no?

—Sí.

—Doncs podria ser una obra de detergents, per allò del "*limpia, fija y da esplendor*"...

—*T'agradava observar la gent i per això vas decidir de ser actor?*

—Jo era un desastre. No tenia cap mena de vocació de res. Als vint anys encara no sabia què volia fer a la vida. A la meua família hi havia un antecedent, el meu avi havia treballat amb l'Enric Borràs, en una obra de Pitarra. Jo no havia fet mai teatre. Un dia, passejant per Vic, vaig veure l'Institut del Teatre i m'hi vaig apuntar.

—*Per què?*

—Em va agradar perquè era un caos, un descontrol total. Vaig aguantar tres anys, vaig començar a la Gàbia de Vic, i després als Joglars, amb *Tedèum*, que va ser un començament dels bons, perquè ens va passar de tot i tot déu es va fotre les mans al cap. Fa quinze anys que hi sóc.

—*Què és la cosa més important que has après de l'Albert Boadella?*

—Home, ell m'ha ensenyat l'ofici. Els actors som com uns cavallots i cal que ens domin. L'Albert m'ha ensenyat els topants de l'ofici. És un gran pedagog, cosa que és molt important. A part tenir una vitalitat inesgotable, té una paciència enorme. S'explica molt bé. Et fa entendre les coses sense cap mena de tensió, ni crits, coses que abunden en el món del teatre. M'ha ensenyat a superar-me, a no estar conforme amb un primer resultat.

—*A banda que ell t'hagi ensenyat, alguna mena d'aptituds has de tenir per ser un bon actor.*

—No tenia cap mena de necessitat artística. Suposo que sóc un exhibicionista importantíssim, com tots els actors. I aquest ofici em permet de jugar i de passar-m'ho bé, perquè, de veritat, m'ho passo bé. Nosaltres som gent nòmada, sempre viatjant; és una vida especial, però m'agrada. L'ofici que faig és com qualsevol altre. No el mitifico gens ni mica. És tan normal com fer de pastisser o de mecànic, sense cap mena d'arabescos ni mitificacions. I tots els qui pensen que aquest ofici és la *reoca en patinete* me la deixen fluixa. De debò.

—*T'agrada anar al teatre?*

—No.

—*Es curiós.*

—Sí, m'ho he de fer mirar. No hi tinc tirada. Hi vaig de tant en tant, però, no, no m'agrada estar allà assegut, no sé... Al camp del Barça hi vaig un cop per fotre'm un bany de masses, com els xais; em foto un puro i ja en tinc prou... Però al teatre, no... Sóc molt *marciano*. No estic al corrent de les coses de l'ofici. Haurien de fer com una mena de revista del cor, però exclusivament de teatre, "Las tablas rosa", per saber què passa. A més com que vivim allà dalt...

—*No hi anaves ni de petit?*

—No. La meua mare ballava sardanes, jo no. Ella

feia teatre, jo no. Per mi ha estat un descobriment tardà. Em va servir per guanyar-me la vida i independitzar-me.

—*Com és que no han sortit més grups de l'estil dels Joglars?*

—No ho sé. Hi hauria d'haver set o vuit grups com nosaltres, però som sols. I és una garrotada. De vegades tota la faramalla que es munta al voltant nostre amaga l'essència de la feina actoral, del nostre treball. N'hi hauria d'haver més que recuperessin la funció transgressora del teatre, d'anar contra el poder, de ser mosques colloneres, de fer una mica allò mateix que feia Molière, o Shakespeare, o Aristòfanes... Per nosaltres, és la solitud del porter davant el penalt. Però, és clar, hi ha la política de les subvencions, de donar peles i més peles...

—*Si hi hagués grups així, aleshores aniries al teatre?*

—Sí, sí.

—*Què et suggereix el Teatre Nacional de Catalunya?*

—No crec que el luxe sigui sinònim de qualitat. El teatre va començar amb quatre fustes. La cosa important és l'art de l'actor. Un bon actor et farà la mateixa cosa aquí que al Taj Mahal. És una contradicció enorme en el país del seny. Foten un *mamotreto* de no sé quants milers de milions, quan potser amb una cosa més austera, més funcional, ja faríem. Per mi, el Nacional podria ser una mena de temple pilot —com els pisos pilot de mostra— per a gent com el soldà de Brunei. No sé pas què en faran, a part donar tots els premis haguts i per haver.

Xavier Montanyà

"Tots els qui pensen que aquest ofici és la 'reoca en patinete' me la deixen fluixa. De debò."